

RÁDIÓS GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

ELNÖK: BR. PRÓNAY GYÖRGY DR.
HELYETTES ELNÖK: TÓTH JENŐ DR.

TAGOK:

BUDAY BARNA   SZTANKOVICS JÁNOS
NÉMETH JENŐ   WELLMANN OSZKÁR DR.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

CZVETKOVITS FERENC DR.

SEGÉDSZERKESZTŐ:

SUHAYDA TIBOR

SZERKESZTŐSÉG:

BUDAPEST, V., KOSSUTH LAJOS-TÉR 11. SZ., II. 202.

---

21. FÜZET

A TAKARMÁNYHIÁNY ENYHÍTÉSÉNEK MÓDJAIRÓL

ÍRTA:

DR. ZAITSCHEK ARTUR
MAGY. KIR. KÍSÉRLETÜGYI IGAZGATÓ

OLVASD EL, ÓRIZD MEG ÉS GYÜJTSD KÖNYVTÁRBA!

A takarmányhiány enyhítésének módjairól.

Írta: **dr. Zaitschek Artur**

m. kir. kísérletügyi igazgató.

A takarmányhiány orvoslására szolgáló teendők sorában a legnagyobb fontossággal a különböző irányú kormányintézkedések bírnak, melyeket a gazdasági szaklapok és a napilapok behatóan méltányoltak, miért is ezek ismertetésére nem terjeszkedem ki, hanem kizárólag azzal a ténykedéssel foglalkozom, melyet a gazda maga fejthet ki a takarmányhiány enyhítése érdekében. Ennek a sokoldalú tevékenységnek elsősorban arra kell irányulnia, hogy minden rendelkezésre álló, takarmányul felhasználható anyag a legcélszerűbb módon tároltassék és használtassék fel. Értékesítsünk tehát oly anyagokat is, melyeket más években nem használunk fel takarmányozási célokra. Gyűjtsük pl. a sásféléket, a sásos, békarokkás s egyéb savanyú füveket, melyek besavanyítva szükségtakarmányul szolgálhatnak, ami a takarmányrépalevélre, burgonyaszárra, szőlőtörkölyre, a nádfejre is áll. A réti szénát azonban a felsorolt takarmányok nem pótolhatják s így a szálasszükséglet zömét szalmával kell kielégíteni, miért is sok gazdaságban elkerülhetetlenné fog válni, hogy a rendszerint almozási célokra szolgáló őszi szalmákkal is takarmányozzunk.

A takarmányszükségletet fokozza, hogy a már ősszel kaszálható másodtermények, az ú. n. tarlónövények közül csak a pohánka sikerült elég jól, a köles és fehérmustár csak helyenkint, a mohar egyáltalában nem adott termést. Sarjúra, lucernára már nem számíthatunk, a legelőkön és réteken többnyire csak a juh talál még számbajövő eleséget, úgy hogy csupán a leveles cukorrépafej és a tengeriszár adhat még jelentékeny mennyiséget. A meddő tengeriszárakat mielőbb vágassuk le, lehetőleg mélyen s adjuk az állatok elé, hogy a leveleket lerágják, a maradékot pedig tépessük fel s vermeljük vagy zsombolyázzuk, lehetőleg a feltépett burgonyaszárral, esetleg a sűrűn vetett és szintén feltépett napraforgócsalamádéval, vagy a tépett répalevéllel együtt. Közvetlenül a csövek letörése után, a fosztással együtt tépessük fel és savanyítsuk be a többi tengeriszárat is, vagy pedig fonnyadt állapotban kévékbe kötve, 100—200 kévés kúpokba (boglyákba) rakjuk, mert a téli takarmányozásban nagy feladat vár a tengeriszárra, mely szárazon feltépve is elraktározható, őszi szalmával jól befedett boglyákban. A tengeriszár csőfeletti részét szívesen fogyasztja a jószág, de ennek a szükségtakarmánynak gyűjtéséről a legtöbb helyen lekéstünk.

A kellően előkészített talajba valószínűleg minden gazdaságban vetettek oly magvakat, melyek után kora tavasszal várhatunk zöld-

takarmányt, illetve szárítva és kazalozva, jó szénát. Ilyenek az őszi árpa, rozs vagy búza keveréke szöszbükkönnyel, melyek után már április közepén remélhető zöldtakarmány, utánuk pedig a trágyázott terület kapásnövényekkel vethető be. A szentjánosnap i rozs, továbbá a búza őszi borsóval bő és korai takarmányt ad. Figyelmet érdemel a keszthelyi keverék is, továbbá a pannonbükköny és a bíborhere. Bő termést és vitamindús takarmányt ad már május elején a lucerna, de a következő évi takarmányhiány elkerülése céljából ajánlatos lenne a meglévő lucernán, illetve herén kívül tavasszal, védőnövény nélkül, magyar lucernamagvat vetni, mely után elég csapadék esetében három kaszálás várható.

Minthogy a takarmányhiány a jövő évre is kihat s mindig számolhatunk aszályos évekkel, utalnom kell még a szudáni fűre, mellyel az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás Magyaróváron igen eredményes termesztési kísérleteket végzett, megállapítva, hogy ennek az Amerikából származó cirokfűnek különös előnye a gyors fejlődése, szárazságbírása és jó termőképessége. Ennek a fűnek szénájával a m. kir. állattélettani és takarmányozási kísérleti állomáson állatkísérleteket végeztünk, melyek szerint e széna összetétele, emészthetősége és keményítőértéke tekintetében a jóminőségű réti és köleszénával egyenértékűnek, a muharszénánál pedig jobbnak bizonyult. Minthogy etetésével a gyakorlatban már eddig is több helyen igen kielégítő eredményt értek el, a jövőben szárazság elleni biztosítékgyanánt különös figyelmet érdemel.

Minél korábban jutunk zöldtakarmányhoz, illetve legelőhöz, annál hamarabb lesz vége a téli szűkös napoknak. Saját tapasztalatai alapján kell a gazdának döntenie, minő vetőmag, illetve magkeverék után várhat tavasszal legkorábban zöldtakarmányt.

A szárazság okozta viszonyok az állattartás irányítására is kihatással lesznek, mire nézve lássunk néhány példát. A gondos gazda igyekezni fog, hogy állatállományát a jelen viszonyok között is változatlan számban megtartsa, ha már annak szaporításáról lemondani kénytelen. A legsúlyosabb hiba lenne, ha állatainkat takarmányhiány folytán olcsón piacra dobnánk, mert azokat tavasszal előreláthatóan jóval magasabb árban kell majd visszavásárolnunk, mint amennyiért ez idő szerint eladhatók. Egyéb hátrányt nem említve, ily eljárás csökkentené a műtrágyázással csak részben pótolható istállótrágyatermelést, ami a jövő évi termésre éreztetné hátrányos hatását. Az állatállomány fenntartása, sőt minőségének javítása céljából járjunk el a felnevelendő borjú kiválasztásánál nagy körültekintéssel, súlyt vetve arra, hogy a legjobb fejőstehenek utódai okvetlenül felneveltessenek. Tinók felnevelésével csak abban az esetben foglalkozzunk, ha a tinókat olcsón tudjuk tartani, vagy ha az állattenyésztés ez ágára trágyatermelés szempontjából okvetlenül szükségünk van.

Nagy gonddal járjunk el a fejőstehenek kiselejtezésénél, mely utóbbi feladatot szabatosan csak akkor végezhetjük, ha a tejhozamra, a tej zsírtartalmára és a tehének takarmányfogyasztására

nézve megbízható adatokkal rendelkezünk. Ilyenek beszerzésében hathatós segítségére van a gazdának a tejelést ellenőrző intézmény s az állattenyésztésre súlyos kihatással lenne, ha a takarmányhiány, illetve a magas abraktakarmányárak e nálunk szépen fellendülő intézmény fejlődését, habár csak átmenetileg is, megakasztanák. Ezen intézmény működésére a jelenlegiekhez hasonló nehéz viszonyok között még inkább van szükség, mint rendes körülmények között. Nem célja e füzetnek a tejelést ellenőrző intézmény fontosságára gazdáink figyelmét felhívni, csak arra akarok utalni, hogy az 1926—27. számadási évben 10 vármegyében működött és a 27 körzetben 196 uradalmi tehenészetre kiterjedő ellenőrző intézmény 7352 drb., túlnyomóan magyar pirostarka, éves tehene átlagban 3002 kg. évi fejést adott, a tej átlagos zsírszázaléka 3·765% volt, az átlagos tejzsírhozam pedig 112·75 kg.-nak bizonyult. A 7352 egész éven át ellenőrzött tehen közül csupán 17·17%-nál volt a tejhozam 2000 kg.-nál kisebb, ami az előbb felsorolt adatokkal együtt döntően bizonyítja, hogy a magyar pirostarka tehen magas tejhozamot és igen jóminőségű tejet ad, ha teljesítményének megfelelően takarmányozzuk és a továbbtenyésztésre nem alkalmas egyedek kiselejtezésénél szakszerűen járunk el.

A tenyésztésanyag kellő kiválasztása ne szorítkozzék kizárólag a tehen- és borjúállományra, hanem terjeszkedjék ki a sertésállományra is. Ahol a takarmányhiány valamennyi malac felnevelését gátolja, szorítkozzunk a legjobban tejelő, vagyis az olyan kocák malacainak felnevelésére, melyek a felnevelt malacok száma, minősége és egyenletessége tekintetében a legjobb eredményt tudják felmutatni. A malacok fejlődésének ellenőrzése céljából ajánlatos azokat választáskor, pl. 8—9 hetes korban lemérni. A sertéshízalásban sok esetben célszerűnek fog mutatkozni, ha az erős csontozattal bíró südőket fiatalabb korban állítjuk hízóba, igyekezve intenzív etetés által 1¼—1½ éves korig azokat kihízalni. Gazdaságos lehet oly hízalás is, melynél a 1½ éves korig lehetőleg olcsón tartott südőt csak 3—4 hónapig hízaljuk igen intenzíven. Ily eljárásnál a hízalás utolsó időszaka, midőn a hízósertés testsúlya már jóval lassabban emelkedik, mint a hízalás első részében, elmarad.

Szarvasmarhahízalásnál a magas takarmányárak a külterjes hízalás elterjedésére fognak vezetni azokban a gazdaságokban, melyekben hízalásra már trágyatermelés végett okvetlenül szükség van. Hízalási kísérletekben, melyeket *Blantz Jenő*, *Bronner Armand*, *Elek Ferenc* és dr. *Elek István* urakkal együtt több gazdaságban végeztünk, arról győződünk meg, hogy magas abraktakarmányárak és szénahiány esetében külterjes hízalással kedvezőbb eredmény érhető el, mint belterjessel. Előbbi hízalás esetében a kellően előkészített szálastakarmányok etetésére vessük a fősúlyt, abraktakarmányokból pedig alig félannyit etetünk, mint belterjes hízalás esetében.

A csikó felnevelése még nagyobb áldozatokat kíván a gazdától, mint a borjúé. Ha a gazda a legkiválóbb szülőktől eredő csikókat felneveli, már akkor is a legteljesebb elismerést érdemli.

Még a juhtenyésztésre is kihatnak a jelenlegi takarmányviszonyok, nevezetesen nem hagyható figyelmen kívül, hogy a gyenge legelők folytán rosszabb kondícióban kerülnek a juhok teleltetésre, minek folytán a rendesnél nagyobb mértékben lesz szüksége a szalmaféléknek abraktakarmánnyal való kiegészítése.

Minthogy magas abraktakarmányáraknál sokkal gyakoribb a silány minőségű vagy hamisított árúk forgalombahozatala, mint normális takarmányárak esetében, igen ajánlatos, hogy a takarmányok beszerzésénél a gazda a rendesnél fokozottabb körültekintéssel járjon el. Így pl. vizsgáltunk olyan búzakupát, melyben 7% rizspelyva-örleményt, tehát egy teljesen értéktelen anyagot találtunk, másrészt elég gyakori az oly búzakuppa, melyből a lisztes részeket oly mértékben kiszítálják, hogy azokban alig marad keményítő, hanem csupa héjrész. Törmelékes szárított szelet néven oly árut hoztak forgalomba, mely nagymennyiségű elszenesedett szelet porát tartalmazta s melyet az állatok egyáltalában nem akartak elfogyasztani. Egyes gazdaságokba oly repcepogácsa érkezett, melynek egyharmada penészes volt, másoknak pedig oly repcepogácsa-örleményt szállítottak, melyet igen keserű íze miatt az állatok visszahagytak. Egy napraforgópogácsaszállítmányt kifogásolnunk kellett, mert annak 28%-a erősen avas volt. Sok esetben az áru alapos megtekintése, esetleg megízlelése által a gazda maga már megállapíthatja, hogy a szállítmány nem felel meg a szokványos áruhoz fűzött követelményeknek s a leghelyesebb, ha az áru kifogásolása vagy rendelkezésre bocsátása mindjárt a pályaudvaron történik. Lehetőleg tehát az átvétel előtt kellene az árut még a vagonokban megvizsgálni, mely vizsgálatnál igen jó hasznát vehetjük a nagyítóüvegnek. Ha gyanú forog fenn az áru minőségét illetőleg, halasszuk el annak átvételét, míg annak használhatóságáról meg nem győződünk, illetve amíg szakvéleményt nem szereztünk be. Takarmányliszteket minta alapján ajánlatos vásárolni s az átvétel előtt kell a minta és az áru színét összehasonlítani. A takarmánylisztek ugyanis három minőségben kerülnek forgalomba és pedig mint vörös 8-as, világos 8-as és mint $7\frac{1}{2}$ — $7\frac{3}{4}$ -es liszt. A vörös takarmányliszt táplálóértéke a legkisebb, mert ebből van a liszt a legnagyobb mértékben kiszítálva, úgy hogy tápláló- és pénzértéke alig nagyobb a békebeli minőségű finom búzakuppáénál. Jobban jár tehát a gazda, ha a 100 kilogrammonként 1—1.5 pengővel drágább, világos 8-asat, illetve a 2—2.5 pengővel drágább $7\frac{1}{2}$ — $7\frac{3}{4}$ -es takarmánylisztet vásárolja az olcsóbb vörös- vagy lábliszt helyett.

Az olajpogácsa kivétel nélkül csak magas áron szerezhető be, ami szükségessé teszi, hogy vételénél a romlatlan minőségen kívül, a nyers protein- és nyers zsírtartalmat is szavatoltassuk. A leghelyesebb volna, ha ez a két alkatrész külön-külön szavatoltatnék, ami azonban csak kivételesen történik meg. Olajpogácsát ugyanis a gazda főképen proteintartalma miatt vásárol elsősorban tehenészete részére s így érdekében áll, hogy több árajánlat esetében azt a pogácsát válassza, melyben 1 kg. emészthető fehérje ára a legjutányosabb.

Jelenleg az abraktakarmánypiacon hántolt napraforgópogácsa, repcepogácsa, illetve liszt, lenmagpogácsa, kétféle földidiópogácsa, szezám-pogácsa, világos mákpogácsa és extrahált szójaliszt szerezhető be. Szezám-pogácsa néven néha e pogácsa és a világos mákpogácsa keverékét, vagy tisztán világos mákpogácsát szállítanak. Utóbbi elég jó pogácsa, melyben 37—40% a protein és 8—12% a zsír, minthogy azonban nem hat oly jól a tejhozamra, mint a szezám-pogácsa, másrészt csak kisebb mennyiségben etethető fejőstehenekkel, mint a szezám-pogácsa, sőt fiatal, vemhes, szoptató és tenyészállatokkal egyáltalában nem tanácsos etetni, továbbá emészthető fehérjetartalma sem éri el egészen a szezám-pogácsáét, a világos mákpogácsát nem illeti meg oly magas pénzérték, mint a szezám-pogácsát. Ez az utóbbi pogácsa étrendi hatása tekintetében a lenmagpogácsához áll közel s egyedüli hibájául azt tekintjük, hogy lágy tejzsírt szolgáltat, ami azonban kizárólag a vajtermeléssel foglalkozó gazdát érdekli.

A malombükköny és malomkonkoly vásárlása minta alapján történhetik, ellenben a magtisztító telepeken összegyűlő here- és egyéb rostaaljak vásárlásánál célszerű a protein és zsír szavatoltatása, miáltal biztosítjuk magunkat, hogy nem kapunk oly hererostaaljat, melyben túlságos sok a földes rész, illetve az ásványi anyag. Találkoztunk oly rostaaljakkal, melyek az átlagos 12% hamunál jóval magasabb homok- és földtartalmuk folytán takarmányozási célokra egyáltalában nem voltak használhatók. Egyébként a hererostaaljak 20—35% közötti proteintartalmuk folytán, jól felhasználhatók fejőstehenek takarmányában. Minthogy azonban etetésük elővigyázatot igényel és csak finom örlemény alakjában történhetik, vásárlásuk csak akkor érdemes, ha áruk a korpáénál kisebb.

A cukorgyári ipari abraktakarmányok közül nagy jelentősége van az idén a melásznak, melyet nagyon jól használhatunk a szalmafélék pácolására, minek különösen az a gazda veheti hasznát, kinek kevés a szénája, illetve takarmányrépája. A melásztól higítatlan minőséget, legalább 45—46% cukortartalmat és 42 Beaumé-fok sűrűséget kell megkívánnunk. A melászhoz hasonlóan csak kis mennyiségben fordul elő a takarmánypiacon a szárított, kilúgzott répaszelet. Ha ezt a takarmányt nem szerezheti be a gazda a szokványos minőségben, vagyis törmelékes és elszenesedett részekről mentesen, vásárlása nem ajánlatos. A jóminőségű szárított szelet métermázsája közel 8—10-szer annyi répát pótolhat, feltéve, hogy 12—13%-nál több vizet nem tartalmaz. Egy legutóbb vizsgált szárított szeletmintában 21% vizet, tehát a megengedettnél jóval többet találtunk.

Szárított répaszeleten kívül a takarmányrépa pótlására a friss, illetve a savanyított répaszelet, a leveles répafej, a tök és dinnye, burgonya, csicsóka, szeszgyári moslák, keményítőgyári moslák, illetve törköly, sörgyári törköly, a marhakáposzta, melynek alsó levelei már most szedhetők, a csalamádé, a besavanyított csalamádé, illetve tengeriszár, a szőlőtörköly, nagy szükség esetén pedig a lombtakarmány jöhet tekintetbe. A cukorrépa is felhasználható takarmányrépa

helyett, mely esetben 1 kg. cukorrépa 2 kg. takarmányrépát pótolhat. Cukorrépából jóval kevesebbet etethetünk, mint takarmányrépából, mert a sok cukor meghajtja az állatokat. Fejőstehénnel és hizómarhával naponként és fejenként 10 kg.-ig, hizósertéssel 3—4 kg.-ig, lóval 4—5 kg.-ig emelkedő mennyiséget etetünk. A cukorrépát, mely étrendi hatása tekintetében nem éri el a takarmányrépát, a fentebb felsorolt vizdús takarmányokhoz hasonlóan felaprítva a szalmaszecska (pelyva) közé keverjük, de célszerű a pácolást több víz felhasználásával végezni és a füllesztés időtartamát néhány órával megtoldani, mert a takarmányrépánál jóval keményebb cukorrépa amannál nehezebben puhul meg.

A csak magas áron vásárolható abraktakarmányok helyett a gazdának fokozott mértékben kell gazdasági takarmányokat etetni, ezekbe a jelenlegi viszonyok között a búzát és rozst is belevonva. Természetesen mindenkor mérlegelni kell, mely gazdasági takarmány etetése mutatkozik a piaci takarmányárak figyelembevételével gazdaságosnak. Így pl. jelenleg az étkezési babért, ha kellően válogatva kerül forgalomba, oly magas árat fizetnek, hogy eladása gazdaságosabb, mint feletetése. Ugyanez vonatkozik a borsóra is. A búzáért és a rozsért ellenben többnyire oly alacsony árat ér el a gazda, hogy gazdaságosabb e kenyérmagvakat, legalább azoknak II. és III.-rendű részét eladás helyett feletetni. A búza takarmányul igen jól bevál, étrendi hatása tekintetében vetekedhetik az árpával, úgy hogy minden állattal eredményesen etethető. Kevésbé kedvező a rozs étrendi hatása, mindazonáltal jól használható igásállatok, továbbá hizó-szarvasmarha takarmányában. Sertéshízalásnál a rendesnél kisebb szerepet juttathatunk a tengerinek, a rozst is csak kis mennyiségben etethetjük, ellenben búzával, még jobban árpával, vagy a két utóbbi mag keverékével igen jól hizlalhatjuk a sertést, mely célra cirok- és kölesmag is jól bevál.

Sertések hizlalására jól használható az apró burgonya is, mely a dara mennyiségének csökkentéséhez vezet. Sertéssel a burgonyát mindenkor párolva vagy főzve etetjük. Az ily módon elkészített burgonyát széttörjük, langyos vízzel péppé hígítjuk, ezután annyi darát vagy korpát keverünk a pépbe, hogy sűrű moslékká válják. Az apró burgonyából 4—5 kg. pótolhat 1 kg. tengerit. A hizlalás elején 1 kg. darára 2 kg. burgonyát etetünk, a harmadik és negyedik hónapban ajánlatos ennek mennyiségét 1 kg.-ra csökkenteni, a hizlalás befejező részében pedig lehetőleg ne adjunk a hizósertésnek burgonyát, mert jobb minőségű húst és zsírt kapunk, ha az utolsó 6—8 hétben tisztán darát etetünk, mintha mindvégig etetjük a burgonyát.

Jelentékeny mennyiségű abraktakarmányhoz juthat a gazda olyképen is, ha nemcsak a vetőmagul használt gabonamagvakat rostálja ki, hanem az eladásra kerülőt is. Triőrökkel, rázórostákkal, vagy másféle gazdasági magtisztítógépekkel, nevezetesen a jól bevált szelektorról értékes abraktakarmányhoz jut a gazda, ki természetesen csak addig a mértékig fogja gabonáját kirostálni, ameddig az még gazdaságosnak fog mutatkozni. Jóminőségű takarmányliszttel egyen-

értékű abraktakarmányhoz juthat a gazda olyképen, ha a búzából vagy a rozsból a lisztnek csak egy részét, pl. 30—55%-át őrölteti ki. Ezt természetesen csak oly gazda teheti, aki a kiőrölt lisztet maga használhatja fel, illetve kellő árban tudja értékesíteni. Ebből a részben kiőrölt gabonamaradékból 0·5 kg., 0·2 kg. olajpogácsával kiegészítve, igen jól helyettesíthet 1 kg. jóminőségű korpát. Ugyan-csak felér 1 kg. korpával pl. 0·4 kg. búzadara és 0·25 kg. olajpogácsa keveréke, úgyszintén 0·6 kg. hüvelyesdara, vagy pedig 2 kg. cukor-répa és $\frac{1}{3}$ kg. olajpogácsa.

A szalastakarmányszükséglet kielégítésére a kitűnő minőségben és nagy mennyiségben rendelkezésre álló szalmafélék vannak hivatva, melyek ízletességét füllesztéssel, vagy melászoldattal való leöntéssel fokozhatjuk, mindenképen azonban pótolnunk kell a széna és szalma fehérjetartalma közti különbséget valamely fehérjében gazdag takarmánnyal. Így pl. 6 kg. közepes minőségű rétiszéna vagy zabosbükköny-széna helyett ugyanannyi szalmát és 2 kg. rostaaljat, illetve utóbbi helyett 1·5 kg. lóbabot vagy 1 kg. olajpogácsát kell etetnünk. Amíg tavaszi árpaszalma vagy zabszalma, továbbá búza- és zabpelyva áll rendelkezésre, használjuk ezeket, de ezek hiányában az őszi szalmák szecskáját is füllesszük a már előzőleg említett módon, vagyis vízdús takarmánnyal keverten, melással vagy ennek hiányában sósvízzel lelocsoltan és esetleg némi darát is szórva a pácolt takarmány egyes rétegeire. A tengeriszár, mint már említettem, már mennyiségénél fogva is nagy jelentőségű takarmányhiány esetében. Minthogy a fonnyadt tengeriszárban alig van több emészthető fehérje, mint a szalmában, a besavanyított tengeriszárban pedig emészthető fehérje alig található, a tengeriszár fokozott etetésénél szintén figyelemmel kell lenni, hogy a tengeriszár mellett állataink emészthető fehérjéhez is jussanak. A szalmafélék fokozott etetésénél végül azok mészhiányára is tekintettel kell lennünk s nem szabad megfeledkeznünk, hogy a szalmafélék mellett szénsavas takarmánymeszet is etessünk.

Minden hivatott tényező átérzi a súlyos helyzetet, melybe a takarmányhiány, illetve a magas takarmányárak folytán kerültek gazdáink, kik a jelenlegi nehéz időkben hű fegyvertársuknak tekinthetik a kísérletügyi intézményeket. Ezek sorában a M. Kir. Állatételtani és Takarmányozási Kísérleti Állomás (Budapest, II., Kitaibel Pál-utca 4.) segítségére lehet gazdáinknak nemcsak a téli takarmányozási előirányzatok összeállításában és a vásárolt takarmányok minőségének ellenőrzésében, hanem annak megállapításában is, hogy az abraktakarmányokra vonatkozó árajánlatok közül melyik a legkedvezőbb. A hozzánk forduló gazdának készséggel adjuk meg az erre vonatkozó felvilágosításokat s örömmel leszünk segítségére, ha a rádió útján megadott fennebbi általános irányelveket speciális gazdasági viszonyai között óhajtja alkalmazni.